



WOENSDAG 6 SEPTEMBER.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal wordt uitgegeven, en wel op Zondag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag en Zaterdag, is f 5 drie maanden.

De prijs der Advertentien is, Van een tot een regel f 1.00, en voor elken regel daerbinnen 20 centen, behalve 30 centen zegelregt, voor de plaatsing.

Nederlandsche berigten.

EGYPTE.

22 aug. Heden verspreidt zich eene gerucht, als zij bevestigd wordt, spoedig de afreis der diplomatie weder op Egypte zoude plaats hebben. Met-pacha, gouverneur van Sudan, heeft gevolg te geven aan het bevel van den pacha van Egypte naar Alexandria te komen. Als reden wordt aangevoerd, dat Achmet door zijne agenten in Konstantinopel meer dan 400,000 gulden op de regie van de pacha aan te wenden, gelukt is zich de gunst van de pacha te verwerven, die hem met al de pachas van de Aethiopische landen beleend heeft. Mehemet wil zich hiertegen verzetten, en moet des halven het uiterste besloten zijn.

ITALIE.

23 aug. Uit goede bron kan ik u het volgend omtrent de voorvallen in Bologna berigten. In deze stad heeft volstrekt geene samenrotting plaats gehad, geene oproerige kreet werd er gehoord, en de landen der Franschen in Ancona was er nooit gekomen. Dat de door geheel Italië vertakte Giovine Italia in Bologna hare mede-leden telde, kan niet worden. Zij het nu, dat in het begin van de maand in Napels een opstand uitbrak en het overig Italië geven moest, of dat de Franschen hier eene voorbarige tijding van de afreis aldaar ontvangen hadden, in ieder geval is zij van hunne zijde nu ook het hoofd niet opstekende, waarbij zij niet zeer voorzigtig zijn. De politie werd opmerkzaam, en de Franschen laat liet maatregelen nemen, welke hen in de stad hielden. Toen de aanvoeders van het komplot ontdekten, trokken zij met hunne wapenen, welke op driehonderd koppen geschat werden, in de omliggende gebergten. Zoo als reeds berigt is, werden hen eenige kolonnes nagezonden. Den 23sten dag gelukte het den opstandelingen een detachement gendarmerie met vijf man onvoorwaardelijk overvallen en neder te sabelen, waarop de Franschen tot berg voor de troepen terug trokken. Het detachement neemt dagelijks af. Den 23sten moeten de Franschen op eene beweging in de stad gerekend worden. Bij gelegenheid, dat eene groote processie buiten de stad plaats vond. Zij naderden Bologna met twee miglien en legerden zich niet ver van de stad. Terstond werd uit de stad, waar de Franschen voorzichtigheidsmaatregelen genomen had, een detachement van het eerste regiment vreemde-taal naar de aanvoering van een kapitein op hen afgezonden. Daar echter de bevelvoerende officier geen succes had, trok de bende met gemak terug. Het detachement vervolgde hen tot aan Piacenza, waar zij door drie andere troepen afdeelingen overvallen werden. Den 24sten waren, kort voor de afreis, twee der insurgenten gevangen genomen en gebragt. (A. A. Z.)

Nederlandsche berigten.

Gravenhage, 5 sept. Het gerucht bevestigd zich, dat het ontwerp der herziening op de inkomsten enz. niet zal worden aangenomen. (A. A. Z.)

Gravenhage, 5 sept. Aan de leden van de Tweede Kamer is rondgedeeld het voorloopig verslag, houdende nader bepalingen omtrent de regterlijke organisatie. Bij het voorloopig onderzoek van bovengemeld

wets-ontwerp in de afdeelingen der Kamer, hebben elf leden verklaard die voordragt voor ongrondwettig te houden, op grond dat, hooft inziens, zoo wel de letter als de geest van de grondwet het bestaan van een hof in iedere provincie als regel heeft voorgeschreven, en de gewone wetgever dus niet bevoegd is om dien regel, door het vermenigvuldigen van de uitzonderingen op denzelfden, krachteloos te maken.

Daarentegen hebben vijf en dertig leden, en derhalve eene zeer groote meerderheid, verklaard, ten aanzien van de grondwettigheid der tegenwoordige voordragt geenen twijfel te koesteren, en de gewone wetgeving alzoo voor bevoegd te houden om, des geraden voordeele, tot de voorgestelde vermindering van het getal der hoven te kunnen besluiten. De groote meerderheid heeft daar te boven te kennen gegeven, dat zij zich met het gevoelen der regering, nopens de wenschelijkheid eener vermindering van dat getal, in het belang eener goede regtsbedeeling, en als middel van bezuiniging, volkomen kan vereenigen, daar ook zij van oordeel is, dat de tegenwoordige inrigting van het regtswezen in ons vaderland op den duur ten nadeele zal strekken van de regtswetenschap, en ook naar gelang van den bekrompen staat van 's lands financiën, op eenen te kostbaren voet geschoeid is.

Vele leden waren evenwel van meening, dat de onderhavige wetsvoordragt, uit het aangegeven tweeledig oogpunt beschouwd, onvoldoende moet worden geacht om het oogmerk te bereiken, en dat daartoe noodig zoude zijn: vooreerst eene grootere inkrimping van het getal der hoven, — en ten andere eene herziening van de bestaande regterlijke organisatie in haren ganschen samenhang.

§ 2. Het eerstgemelde denkbeeld bij wijze van vraagpunt aan de overweging der afdeelingen onderworpen zijnde, heeft zulks tot uitkomst gehad, dat 19 leden van 40, die zich deswege hebben verklaard, betuigd hebben, zich met het voorstel der regering, om het getal hoven op vijf te brengen, gereedelijk te kunnen vereenigen, hoezeer dit door twee hunderd, die grondwettig bezwaar in de voordragt hebben gevonden, slechts subsidiair en behoudens hunne bedenkingen ten principale, werd gedaan; dat 21 leden daarentegen stellig de voorkeur hebben gegeven aan eene vermindering van het getal der hoven tot twee, met opdragt van de behandeling der criminele zaken aan de regtbanken in de hoofdplaatsen der provinciën, waarbij echter in het oog moet worden gehouden, dat van de voorzede 21 leden 8 zich, uit hoofde van grondwettig bezwaar, tegen de voorgestelde vermindering hebben verklaard, welk bezwaar dus a fortiori ten aanzien eener vermindering op twee moet wegen, en dat 5 leden, ofschoon eene grootere inkrimping verreweg verkiesselijk achtende, nogtans besloten hebben aan de voordragt, zoo als die is liggende, hunne goedkeuring niet te zullen ontzeggen.

§ 3. Aangaande het punt eener herziening van de wet op de regterlijke organisatie, heeft de meerderheid wel de wenschelijkheid doen gevoelen, dat daartoe bij deze gelegenheid mogt worden besloten; doch bestond er geene voldoende eenstemmigheid ten aanzien van de verbeteringen, tot welke men zou meenen, dat eene eventuele herziening zoude moeten leiden. Hierin moet alleen uitgezonderd worden het denkbeeld, hetwelk namelijk bij 33 leden der Kamer bijval heeft gevonden, om, met wijziging van art. 71 van de wet op de regterlijke organisatie, te doen bepalen, dat de arresten op het hooger beroep in correctionele zaken voortaan met vijf, in stede van met zes raadsheren zullen worden gewezen.

Men achtte die wijziging vooral wenschelijk in het belang der rechtsbedeeling in de provinciën Zuid- en Noord-Holland, alwaar de geregelde en tijdige afdoening van zaken, bij vermeerdering van dat getal, ten gevolge der voorgenomene bijtoeging van Leekant en Utrecht, naar het gevoelen van sommige, zonder vermeerdering tevens van het personeel der raadsheren, niet wel mogelijk zoude wezen, doch waarin ten deele zoude voorzien worden, wanneer er gelegenheid wierd gegeven, om op denzelfden dag twee kamers ter behandeling van strafzaken bijeen te doen komen.

§ 4. Ten einde de onderhavige wetsvoordragt beter te kunnen beoordeelen, heeft men verlangd van de regering eene opgave te ontvangen van het getal der civiele zaken, die jaarlijks bij ieder hof op de rol gebragt zijn. Voorts zou men wenschen te bekomen eene meer naauwkeurige specifieke opgave van de besparingen, welke de gevolgen der aanneming van het wets-ontwerp zullen zijn, alsmede eene aanduiding van de gronden van berekening, waarop het gevoelen der regering steunt, dat de geheele vermeerdering van den post voor schadeloosstellingen van getuigen en experten in strafzaken, ten gevolge van de voorgestelde inkrimping van provinciale hoven, jaarlijks de som van f 5000 niet zal overtreffen, zoo als bij de beantwoording op de begrooingswetten is te kennen gegeven. Ook wenschte men van de regering eene berekening te ontvangen wegens de bezuiniging, die verkregen zou worden, wanneer het getal der hoven tot twee wierd ingekrompen, en de criminele jurisdictie aan de regtbanken in de hoofdplaatsen der provinciën wierd opgedragen.

Eindelijk heeft men verklaard niet te kunnen bevroeden, in welken zin op pag. 6 der memorie van toelichting is kunnen gezegd worden, dat, bij aanneming van het tegenwoordig wets-ontwerp, de kosten zouden bespaard worden, welke door het rijk in de vestiging van een huis van burgerlijke en militaire verzekering te Utrecht, en ten behoeve van het huis van arrest te Sneek, besteed zouden moeten worden, naardien men toch zeker meende te weten, dat aan eerstgemeld gebouw in ieder geval behoefte zou zijn, al wierd ook het provinciaal gerechtshof te die stede opgeheven; terwijl het huis van arrest te Sneek, eerst sedert kort geheel nieuw gebouwd zijnde, mitsdien vooreerst geene nieuwe uitgaven schijnt te zullen vereischen. Men heeft derhalve het verlangen te kennen gegeven, om daaromtrent eenige nadere opheldering te bekomen.

§ 5. Alvorens tot de bijzondere artikelen van het wets-ontwerp over te gaan, acht de centrale afdeeling het van haren pligt te zijn, om de volgende bedenking omtrent de afschaffing van het provinciaal hof in Limburg ter kennis der regering te brengen. Door één lid is, namelijk de twijfel geopperd, of de bepalingen der acte van het Duitsch verbond wel gedoogen, dat in het hertogdom Limburg geen afzonderlijk hof van appel besta, of althans, dat het aldaar gevestigde hof met een Nederlandsch hof van appel worde vereenigd. Voorzeggend lid heeft zich te dien aanzien beroepen op de bepaling van art. 12 van de 2de afdel. der bonds-acte, volgens welke de leden van den Duitschen bond, wier bezittingen geene bevolking van 3000,000 zielen bevatten, zich ter oprigting van een gemeenschappelijk opperste gerechtshof zullen behooren te vereenigen met aanverwante vorsten-huizen of andere leden van den bond, wier staten met de hunne het aangeduide cijfer van bevolking uitmaken. De bedoelde bepalingen, ofschoon voorkomende onder de rubriek van bijzondere bepalingen, zouden nogtans dezelfde kracht bezitten als de constitatieve artikelen zekere.

§ 6. Ad art. 1. De leden hebben het verlangen te kennen gegeven, om bekend te worden gemaakt met de beweegredenen, welke de regering geleid hebben, om de in het 2de lid van dit artikel opgenoemde steden bij voorkeur aan te wijzen als de zetels der op te rigte vijf provinciale hoven.

§ 7. Ad art. 6. Bij de overweging van dit artikel is in eenige afdeelingen de vraag ter sprake gekomen, of het niet voor wenschelijk te houden zij, dat het punt nopens de opheffing van arrondissements-regtbanken bij eene afzonderlijke wet geregeld worde, en de tegenwoordige voordragt dus uitsluitend bestemd worde tot regeling van de zaak der provinciale hoven. Deze vraag nader aan de beslissing der leden onderworpen zijnde, hebben 25 leden daarop in eenen bevestigenden zin geantwoord, terwijl dezelve ontkenkend is beantwoord door 17 leden, van welke de meesten van gevoelen waren, niet alleen dat het punt, nopens de afschaffing van arrondissements-regtbanken eigenaardig in de wet te huis behoort; maar zelfs dat daarin mede behoorden te worden opgenomen de bepalingen aangaande den omtrek dier regtbanken, waaromtrent bij het 2de lid van dit artikel naar eene afzonderlijke wet wordt verwezen: mitsgaders die betrekkelijk de opheffing van kantongeregten, waaromtrent in de beantwoording der regering nopens de begrootings-wetten eene nadere wettelijke voordragt is toegezegd.

§ 8. Overigens hebben vele leden zich in ieder geval verklaard tegen de afschaffing van arrondissements-regtbanken, als eenen maatregel, die aan de ingezetenen veel ongerief en aan de betrokkene localiteiten groote schade zoude aanbrengen, zonder door het evenredig voordeel eener eenigzins aanzienlijke bezuiniging opgewogen te worden. Die leden, welke zich met de voordragt der regering op dit punt konden vereenigen, hebben niettemin verlangd, dat haar de vraag zoude worden voorgesteld, of niet, behalve de drie in de wet opgenoemde, ook nog meerdere arrondissements-regtbanken, zonder te groot ongerief voor de justitiabelen, onder den maatregel van afschaffing zouden kunnen begrepen worden, waarbij zij dan in het bijzonder de aandacht wilden gevestigd hebben op de regtbanken te Haarlem, Gorinchem, Tiel en Amersfoort. Men zou althans verlangen, met opzigt tot laatstgemelde regtbanken en die te Brielle, Sneeek en Appingadam, eene opgave te bekomen van het getal der civiele en correctionele zaken, welke jaarlijks bij ieder derzelve ter rolle zijn gebragt.

§ 9. Ad art. 7. Het regt, bij het 1ste lid van het artikel aan den koning toegekend, om bij de zamenstelling der op te rigten hoven de directe benoeming der leden, zonder voordragt der provinciale staten, te kunnen doen, heeft bij de meerderheid, vooral uit aanmerking van art. 1 der additionele artikelen van de grondwet, volstrekt geene tegenspraak ontmoet. Bij sommigen echter heeft de bedenking gewogen, of het bedoelde regt, hetwelk door hen voor een grondwettig koninklijk praerogatief werd gehouden, wel vatbaar kon worden geacht om bij de wet te worden beperkt en ingekort, zoo als hij het tweede lid van dit artikel wordt voorgedragen. Deze bedenking mede bij wijze van vraagpunt aan de beoordeeling der afdeelingen onderworpen zijnde, hebben bij die gelegenheid 11 leden verklaard dezelve volkomen te beamen, en op grond daarvan op de weglating van den bedoelden volzin te moeten aandringen; terwijl 31 leden geen bezwaar hoegenaamd in die bepaling hebben gevonden.

§ 10. Wijdets is te dezer plaatse de vraag gedaan, of niet aan den koning de bevoegdheid zou behooren te worden toegekend, om tot leden der op te rigten hoven ook te kunnen benoemen de ambtenaren van het publiek ministerie en de griffiers bij de thans bestaande hoven aangesteld? De meerderheid heeft die vraag toestemmend beantwoord, en algemeen is men van gevoelen geweest, wanneer de toekening der gedachte bevoegdheid voor wenschelijk mogt worden gehouden, dat daarvan alsdan in de wet uitdrukkelijk melding zal behooren te worden gemaakt.

§ 11. Eindelijk wenscht men der regering in bedenking te geven, of niet aan het slot van dit artikel eene reserve behoort te worden gevoegd voor het geval, dat de aftredende leden van de afgeschafte hoven voor de hun opgedragene betrekking van raadshier in de naburige provincie mogten bedanken. In dat geval toch schijnt de Koning bevoegd te moeten zijn, om, met afwijking van de verdeling bij art. 4 der wet vastgesteld, de keuze des noods uitsluitend te kunnen doen uit de afgetreden ambtenaren van de provincie, waar het nieuwe hof gevestigd is. Zonder die bevoegdheid

zoude het kunnen gebeuren, dat de maatregel der opheffing, althans in den aanvang, niet genoegzaam aan het beoogde doel van bezuiniging zou beantwoorden.

§ 12. Ad art. 8. Men is van meening, dat de woorden: *bij de nieuwe Provinciale Geregtshoven*, in den 3den regel, behooren weg te vallen: vooreerst, omdat de bepaling van dit art. daardoor mede toepasselijk zal worden gemaakt op de aftredende leden der opgehouden arrondissements-regtbanken; en ten andere, omdat het bijbehouden dier woorden aan de benoeming van een aftredend raadshier tot voorzitter eener arrondissements-regtbank in den weg zou kunnen slaan, hetgeen men wenschte voor te komen, uit aanmerking, dat tegen zoodanige benoeming geene redelijke bedenking kan bestaan, en de schatkist dus, ten gevolge van den onwil des benoemden, om de aangebodene betrekking te aanvaarden, geen schade behoort te lijden.

§ 13. Men heeft de vraag gedaan, of onder de woorden: *niet weder worden aangesteld*, ook begrepen zijn diegenen, die voor de hun toegewezen betrekking bedankt hebben? Ofschoon de ontkenkende beantwoording niet twijfelachtig schijnt, is het nogtans, tot meerdere verduidelijking, noodig geoordeeld, dat omtrent den zin en de bedoeling dier woorden eenige opheldering door de regering worde gegeven.

§ 14. Het is mede niet zeer duidelijk voorgekomen, wie door de uitdrukking: *aan de overigen*, in den 2den volzin van dit artikel, eigenlijk verstaan moeten worden. Zoo als de redactie thans luidt, zouden daaronder met volle regt gebragt kunnen worden zij, die voor hunne aanstelling bedankt hebben, in welk geval men echter vertrouwt, dat de toekening van wachtgeld, evenmin als van pensioen, te pas zal kunnen komen. Tot wegneming van die onduidelijkheid, geeft men in bedenking, om den 2den volzin geheel te laten wegvallen, en dan in den 1sten te lezen: *de regterlijke ambtenaren enz., hebben aanspraak op een wachtgeld van de helft hunner bezoldiging, en op een pensioen van twee derden hunner bezoldiging; ingeval zij enz.*

§ 15. Wat nu de bij dit artikel voorgestelde regeling aanbelangt, zoo heeft men bijkans algemeen verklaard, zich wel te kunnen vereenigen met het denkbeeld, om aan de aftredende regterlijke ambtenaren een *wachtgeld* ten bedrage van de helft hunner bezoldiging toe te leggen. Doch met betrekking tot de regeling van het *pensioen* in de bijzondere gevallen, bestond er minder eenstemmigheid. Terwijl 19 leden te kennen hebben gegeven, dat zij aan het voorstel der regering te dien opzichte hunne goedkeuring hechten konden, hebben 23 leden daarentegen verklaard van meening te zijn, dat die voordragt, zoo wel wat het bedrag van het toe te kennen pensioen, als wat de voorwaarden van het genot aanbelangt, minder bezwarend voor de schatkist behoorde te worden gemaakt. Onderscheidene denkbeelden werden daaromtrent in het midden gebragt, waarvan evenwel de meeste slechts als het individuele gevoelen van enkele leden aangemerkt kunnen worden. Zoo werd door sommigen verlangd, dat het pensioen niet hooger zal worden gesteld dan op de helft van het tractement, en op twee derden na 30-jarige dienst; door anderen, dat alleen 60-jarige ouderdom, gepaard met 15-jarige *werkelijke* dienst, aanspraak zal geven op pensioenen; sommige leden wilden het bedrag van het pensioen berekend hebben in evenredigheid van het getal van dienstjaren, anderen, eindelijk, wilden het pensioen der uitvallende regterlijke ambtenaren niet afzonderlijk geregeld, maar dit punt aan de toepassing der op het stuk bestaande voorschriften overgelaten hebben; schoon nu geen dezer denkbeelden bepaaldelijk de meerderheid hebbe verkregen, zoo strekken zij evenwel ten bewijze, dat de bepalingen van ontwerp nopens het toekennen van pensioenen, door zeer vele leden geoordeeld werden te zeer in het voordeel van de toekomstige titularissen gesteld te zijn, weshalve aan de regering in bedenking mag worden gegeven, om die bepalingen alsnog in den geest van vorenstaande aanmerkingen te wijzigen.

§ 16. Ad art. 10. Men verlangt, ter vermijding van kwestien, meerdere nauwkeurigheid in de omschrijvingen van het exploit, waarbij de overbrenging der ahangige regtszaken moet plaats hebben, en meent, dat te dien opzichte de voorkeur behoort gegeven te worden aan de uitdrukking, gebezigd in art. 54 der wet op den overgang.

In verband met deze wet. Bijaldien de bepalingen omtrent de afschaffing van arrondissements-regtbanken in deze wet mogten worden behouden, schijnt het

volstrekt noodig te wezen, dat te dezer plaats worde verwezen naar de speciale wet omtrent de voeging van regtsgebied aan andere regtbanken, leze in dat geval: *in verband met deze wet en de afzonderlijke wet, bedoeld bij het 2e lid van art. 6.*

Ten slotte wordt nog, ter voldoening aan het verlangen van eenige leden, aan de regering ingevordering gegeven, of er niet fermes zouden bestaan aan de provinciën en steden, welke bij de invoering van de thans bestaande regterlijke organisatie buitengewoone kosten tot daarstelling of verbetering van benoedigde regterlijke lokalen hebben aangewend, in geval van aanneming der tegenwoordige voordragt bij eventuele opheffing van de regterlijke colleges voor welke die lokalen bestemd waren, eenige moedkoming deswege toe te kennen.

Aldus vastgesteld in de centrale afdeeling, op den dag 28 augustus 1843.

's Gravenhage, 4 sept. Men verneemt, dat de Kamer der Staten-Generaal tegen dingsdag 12den september aanstaande, weder bijeengeroepen om hare werkzaamheden te hervatten.

Maastricht, 2 sept. Wij zouden ter wereld de regering weten aan te wijzen meer beklagenswaardig dan die, waaronder wij het geluk hebben te leven, is er geene, wier pogingen voor het algemeene met zwarter ondankbaarheid beloond worden. Ergeene, wier belangeloosheid en ijver schooner en lichter zijn.

Wanneer die regering, welke het voorwerp opregte vereering is, een wetsontwerp aan de Kamer aanbiedt, bepaalt zij zich niet om groote zwaarigheden te willen overwinnen; hare pogingen beperken niet tot eene vermindering der ondragelijke lasten, waaronder de natie gebukt gaat; — Neen, de ontwerpen welke zij in haren boezem uitbroeit strekken veel verder; niet alleen wil zij den last onzer rampen verlichten, maar zij streeft ook om ons in den meest comfortablen toestand te verplaatsen, dien men zich denken kan.

Wanneer onze regering alzo enig wetsontwerp raamt, — en men kent hare onuitputtelijke vreesbaarheid in dat opzigt, — tracht zij eerst na te denken of, het ontwerp aangenomen zijnde, de natie daardoor in een' aangenamer toestand zal bevinden en in dat geval zal zij hare wet met te meer hardnekkigheid verdedigen, hoe meer zij den comfortable beschouwt.

Bij voorbeeld: om welke redenen verlangt de regering zoo varig door de Kamers hare zoo schoone, zoo logische, zoo goed geredigeerde wet op het regt te zien aannemen? — Is het, omdat de schatkist er baat bij zal vinden, en dat de verandering in reglementen wetten en besluiten op dat stuk gedeeltelijk zal bijdragen ter bestrijding der behoeften van de schatkist? Verre van daar. De regering ontkent het is waar, dat de nieuwe wet het zegelregt vruchtbaar zal maken voor den staat; maar het groote doel, dat zij zich voorstelt, is het gemak der burgers.

En dat dit wel vazenlijk het doel der regering is, hiervan geeft zij ons een duidelijke bewijs door te zeggen: »dat, zoo men alleenlijk de verandering der opbrengst bedoelde, men zich zou hebben bepaald, bij het voorstellen van eenige bijzondere bepalingen daartoe strekkende." Daar zij echter stelt, alle wetten en besluiten omtrent het zegelrecht te veranderen, is het allerblijgbaarst dat het belang der schatkist slechts voor een zeer klein gedeelte in aanmerking is genomen.

Indien men onmogelijkerwijze nog twijfelde aan de welwillendheid en zorg van ons ministerie, ons een waarlijk Engelsch comfort te verschaffen, het genoeg de verklaring des ministers te hooren: »Mijn om alle twijfel weg te nemen voorstel ik u, dat men ten minste niet als nadeelig de bepalingen beschouwen wil, welke eene vermeerdering der opbrengst zullen beverken."

Waarlijk het komt ons voor, dat men den naam van chicane en oppositie tot het uiterste zou hebben door te beweren, dat eene wet, die de belastingen vermeerdert, nadeelig voor de natie is, en wij gelooven dat de minister, van wien het ontwerp nits anders weinig te ver is gegaan, door te veronderstellen, dat er onder de Nederlanders iemand zou kunnen gevonden worden, dwaas genoeg om te durven verwerpen dat eene belasting te meer geene verbetering van de nationale welzijn is.

Wij herhalen het, onder het gewelf der hemel

... beklagenswaardiger regering dan de onze; want alleen ontmoet zij oppositie bij alle ontwerpen, en welke, zoo als ieder weet, de beklagenswaardigste ter wereld zijn; — maar de ongelukkigheid doet haar nog tegenwerpingen vreezen, zoo als wij gezien hebben, geheel onmogelijk (J. d. L.)

4 sept. Z. M. de koning heeft, bij besluit van 26 augustus jl., kwijtschelding van de doodstraf verleend aan J. M. Vidon, waartoe hij veroordeeld was door het provinciaal hof van Gelderland, bij arrest van 21 februari 1843, ter zake van manslag, en die straf veranderd in geesseling en brandmerk met den strop om den hals aan de galg vastgemaakt, en eene 20 jarige tuchthuis-straf; zijnde bij dat arrest afgewezen het verzoek door den medepligtige Vidon, den persoon van Jan van Veen, ingesloten, die bij hetzelfde arrest veroordeeld is tot geesseling en brandmerk met den strop om den hals aan de galg vastgemaakt en in eene tuchthuis-straf van twee achtereenvolgende jaren.

VERZOEKSCHRIFT aan de Staten-Generaal betreffende het ontwerp van wet, om te voorzien in hetgene, gedurende de jaren 1844 en 1845, aan 's rijks kas zal ontbreken, om in de behoeften te voorzien.

EDEL. MOGENDE HEEREN!

Ondergeteekende grondeigenaar, wonende op den ... provincie Gelderland, maakt gebruik van het regt, hem bij artikel 161 der grondwet toebedragen, welke zouden ontstaan, door eene aanneming van het wets-ontwerp, dat in de maand van 14 augustus jl. bij U. E. M. is ingekomen ter voorziening in hetgene gedurende de jaren 1844 en 1845 aan 's rijks kas zal ontbreken, om in de behoeften te voorzien.

... dat ontwerp toch wordt in de eerste plaats gedragen: »eene belasting van 5 ten honderd van de opbrengst der vaste goederen binnen het rijk, te rekenen naar de kadastrale huurwaarde, na aftrek der grondlasten.»

... stelt voor, de belasting van de vaste goederen te heffen bij wijze van opcenten op de belasting, ten bedrage van ongeveer 19, en inbegrip van de 16 tot nog toe geheven opcenten, ten bedrage van 35 opcenten, met vrijstelling voor vaste goederen, toebehoorende aan ambtenaren, godshuizen of openbare besturen van gemeenten.

... ondergeteekende, zich bij dit gedeelte van het ontwerp zeer benadeeld achtende, neemt met de vrees van de vrijheid zijne bezwaren U. E. M. voor te dragen, daar hij vermeent te kunnen aantoonen:

1. Dat de belasting der vaste goederen de ongelukkigste maatregel is, welke men immer had kunnen bedenken; en

2. Dat het geheele wets-ontwerp lijnrecht tegen de grondwet indruischt.

... dan in eerste plaats des adressants bezwaren tegen de vermeerdering der grondlasten, en de daaruit voortvloeiende onregtvaardigheid betreft, vermeent ondergeteekende algemeen erkende daadzaak op den voorgrond te stellen, dat de provinciën Noord-Brabant, Gelderland en Overijssel geheel en al het slagtoffer zijn geworden van de invoering des kadasters, en dat vooral de zandgronden in die provinciën, welke naar de vierden der oppervlakte beslaan, daarbij op de meest ongelukkigste wijze zijn benadeeld! Indien U. E. M. tot de retroacta in aanmerking gelieft te nemen, dan zal daaruit voortvloeijen, dat in der tijd van U. E. M. vergadering voor de invoering van het kadaster, zijnen ingediend, blijkens welke Hollandsche Staten (hoewel schijnbaar uithoofde van de provinciën) ook Utrecht in de betaling der grondlasten, met bepaalde sommen, moesten ontlast worden, terwijl de andere provinciën mede met bepaalde sommen behoorden vermeerderd te worden, op welken grond? alleen om reden eener herschikking eener evenredigheid, onder anderen daaruit zulk een voorstel, dat de heidevelden in den ouden omslag der verponding of der grondlasten niet waren opgenomen! En nu durft men gerust vragen, hoe M. H. H. berispt deze geheele invoering van het kadaster met op valsche grondslagen? Vooreerst toch elke berekening van bepaalde sommen, waarmede de eene provincie werd ontlast en de andere

bezwaard, geheel uit de lucht gegrepen, want vóór dat de kantonale vergaderingen gehouden waren, hetgeen eerst lang naderhand plaats greep, waren de resultaten der kadastrale begrotingen geheel onzeker! maar... het doel werd bereikt; het kadaster werd bij meerderheid van stemmen der volksvertegenwoordiging ingevoerd, naar evenredigheid voor elke provincie van de globaal bepaalde som; ziedaar de eerste oorzaak waarom vooral Noord-Brabant en vervolgens ook Gelderland en Overijssel oneindig meer moeten betalen in de grondlasten, als men de verhouding van wezenlijk inkomen met de getaxeerde waarde, in die gewesten en in de overige gewesten vergelijkt; en wat de omstandigheid betrof, dat niet alle heidevelden en woeste gronden in de oude verponding waren opgenomen, kan men met reden vragen: was het billijk dezelve voetstoots als belastbaar inkomen aan te merken? en was — daar een wezenlijk geldelijk inkomen der heidevelden op zich zelf ondenkbaar was — de daarstelling der belasting, afgezonderd van het bouwland, niet *vis in idem*? daar toch op de bouwlanden in zandstreken, wanneer dezelve maar eenigzins van de dorpen afgelegen zijn, volstrekt niets geteeld kan worden, indien de heide of woeste gronden de mestwinning niet bevoorderen.

Na hiermede de redenen oppervlakkig te hebben aangestipt, welke de invoering van het kadaster in sommige gewesten, en vooral op de zandgronden, zoo buitengemeen bezwarend heeft gemaakt, zal de adressant nog twee omstandigheden vermelden, welke de voormelde overbelasting schier ondragelijk hebben gemaakt, vooral in sommige lokaliteiten.

a. De belasting op het gemaal drukt al wederom in drie dubbele mate op de inwoners van het platte land in de provinciën Noord-Brabant, Gelderland en Overijssel; deze belasting toch kan meer ongelukkig genaamd worden in de steden of in de provinciën, waar de plattelands-bewoners hun brood bij de bakkers koopen; aldaar toch betaalt de bakker de belasting op het gemaal, en de gebruiker ontvangt brood, dat slechts iets kleiner is; maar in die landbouwende gewesten, waar ieder inwoner op het platte land, zelfs in de schamelste hutten, zijn eigen brood bakt en zijn eigen koren tot bemesting van een of meer varkens bezigt, dan drukt de belasting op het gemaal in drie dubbele mate, vermits het tijdsverzuim, om wekelijks met kleine pakjes graan, biljetten af te halen en de menigvuldige formaliteiten der wet om het gemaal na te leven, ruim het dubbel verlies in verdiensten, dus in geldswaarde, voor de geringe landlieden daarstelt als het verlies van het te betalen geld voor de belasting zelve, hetgeen ook speciaal op het malen van onbezwaard graan toepasselijk is.

b. De belasting op het personeel werkt al wederom veel bezwarender in de landprovinciën, dan in die, waar de handel hoofdzaak is, hetgeen meermalen in de vergadering van U. E. M. voldoende is aangetoond, zoo als zulks ook uit den aard der zaak voortvloeit, daar paarden, mannelijke dienstboden, tuinen, enz. volstrekt naar gelang der omstandigheden, al of niet voorwerpen van weelde kunnen genoemd worden, en hoezeer deze belasting ook dien ten gevolge, tot dus verre in de meergemelde provinciën bijzonder drukkend was, zoo werd dit nog aanmerkelijk verergerd, door de in dit jaar plaats gehad hebbende wijzigingen in de belasting op het personeel, daar onder anderen de hatelijke bepalingen omtrent haardsteden en schoorsteenen, alweder in het voordeel der steden en ten nadeele der landprovinciën zijn uitgedacht.

Deze en een aantal andere omstandigheden, E. M. H.! zijn zoo vele oorzaken, welke in de bedoelde landprovinciën, al meer en meer achteruitgang van welvaart, armoede en ongelukkigheid te weeg brengen.

En op deze gewesten kan men nu op nieuw het beginsel toepassen, dat de handel, en alleen de handel, alles is, en dat, vermits de handel uit den aard der zaak nimmer direct mag getroffen worden, alle mogelijke belastingen en overbelastingen, op de ongelukkige uitgeputte landprovinciën moeten drukken.

Hoedanig overigens hieromtrent door U. E. M. geoordeeld worde, en zelfs dan, wanneer men de nieuwe belasting op vaste goederen als een noodzakelijk kwaad beschouwt, ook dan nog blijft het voorgestelde middel, om namelijk de kadastrale huurwaarde tot basis te nemen, even onuitvoerbaar als onregtvaardig, ja, het voorstel daartoe bewijst, naar des adressants wijze van zien, dat de redacteurs van het wets-ontwerp geene duidelijke denkbeelden hebben gehad van den aard der bezittingen in sommige gewesten; speciaal

van de zandgronden in de provinciën Noord-Brabant, Gelderland en Overijssel.

Wat toch is het doel der belasting? Het verkrijgen van vijf ten honderd der landelijke huurwaarde? Maar daar nu bosschen, woeste gronden, heidevelden, ja zelfs openbare wegen, door de kadastrale begrotingen, bij fictie, tot een belastbaar inkomen zijn opgevoerd, zoo zoude de nieuw voorgestelde maatregel niet alleen wezenlijk inkomen treffen, maar dikwerf een vijf of zesdubbel montant, als dat van wezenlijke huurwaarde of jaarlijksch inkomen vorderen, vooral daar, waar, zoo als in opgenomen gewesten veelal het geval is, de bouw- en welanden slechts in verhouding een gering gedeelte der oppervlakte beslaan; (het spreekt van zelf dat hiermede de oppervlakte van het platte land en niet de omgvingen van steden of straatwegen bedoeld worden;) terwijl daarenboven de basis van de kadastrale begroting dubbel dien landbouwer bezwaart, wiens land met hypotheek bezwaard of tiendplichtig is. — En na dit een en ander aan de overweging van U. E. M. te hebben aanbevolen, durft de adressant gerust vragen: of het wel te veel gezegd was, toen hij in de eerste plaats beweerde te kunnen aantoonen, dat de nieuwe belasting der vaste goederen de onregtvaardigste maatregel was, welke men immer had kunnen bedenken?

Gelukkig echter voor den adressant, alsmede voor duizenden, zoo groote als kleine grondeigenaren, welke ten gevolge der geaardheid hunner bezittingen, in hetzelfde geval verkeerden; kan (het zij met allen eerbied gezegd) het geheele wets-ontwerp door U. E. M. niet anders dan verworpen worden, naardien hetzelfde tegen de grondwet aandruischt, hetwelk de adressant op zich genomen heeft in de tweede plaats te bevoegen.

Art. 84. der grondwet, betreffende den door de leden af te leggen eed, bepaalt onder anderen in het formulier:

»Ik zweer (beloof) dat ik de grondwet der Nederlanden zal onderhouden en handhaven; dat ik bij geene gelegenheid en onder geen voorwendsel, hoe ook genaamd, daarvan zal afwijken, »of toestemmen dat daarvan afgeweken worde.» enz.

Terwijl vervolgens artikel 198 der grondwet bepaalt:

»Geene privilegiën kunnen in het stuk van belastingen worden verleend.»

Het is het verband dier beide artikelen, E. M. H.! waarop de adressant zijn gevoelen, nopens de onnemenelijkheid van het onderhavige wets-ontwerp, heeft vest. — Het eerste toch der genoemde artikelen, is voor geene verschillende uitlegging vatbaar; en wat artikel 198 betreft, zoo is hetzelfde, naar des adressants bedunkens, even duidelijk.

Wat toch kan door privilegiën in het stuk van belasting bedoeld worden? In den bepaalden zin stellig elke uitzondering, hoe ook genaamd, om niet gelijk anderen belastingen te betalen, en dan zouden ook geene vrijstellingen voor geringe geldswaarde te pas kunnen komen; — doch toegegeven zelfs, dat eene wetsbepaling, welke vrijdom van betalingen beneden zekere geldswaarde of beneden zeker inkomen toekent, geen verboden privilegie in den ruimsten zin des woords, daarstelt; omdat dezelve niet in het voordeel van bepaalde personen of van bepaalde vaste goederen is daargesteld, dan toch is elke bepaling van maatschappelijke standen, of van deze of gene bestemmingen der goederen, een privilegie aan die standen, of aan die bestemmingen toegekend, en is dit juist; dan durft men als stellig ongeoorloofd aanmerken de menigvuldige uitzonderingen bij het wets-ontwerp daargesteld; vooreerst omtrent het bezit van vaste goederen en renten, toebehoorende aan armbesturen, godshuizen of openbare besturen van liefdadigheid; want redenen van menschevriendheid kunnen niet ongeschreven maken, wat in artikel 198 is gewraakt; en ten tweede: de uitzondering der geestelijke personen en der luitenants. Wil men aan alle ambtenaren of bezoldigden, beneden de 1000, vrijdom van belasting verleenen, dan zoude zulks om de boven aangehaalde redenen wellicht geen privilegie in den zin der grondwet daarstellen, maar maatschappelijke standen of rangen aan te duiden, zulks stelt buiten twiffel ten behoeve dier standen of rangen, een privilegie van de belasting daar en kan dus ook onmogelijk met artikel 198 der grondwet overeengebracht worden.

Het was voor weinige jaren onder het gebied der Ottomanische Porte nog gebruikelijk, dat men aan sommige Raja's bij voorkeure eenige bepaalde geldsom-

men liet afpersen, wanneer die sommen voor de ver-spillingen van dezen of genen pacha vereischt werden; maar dat dergelijke betalingen in de negentiende eeuw en in een zich constitutioneel noemend land van Europa, van eenige bepaalde standen in de maatschappij worden geëischt, daarvan bestaat, zoo men vermeent, geen voorbeeld; en waarin toch verschilt eene belasting op sommige binnenlandsche renten met vrijlating van andere, waarin eene belasting op sommige ambten of betrekkingen met vrijlating van anderen, met het voormelde Ottomannische gebruik? MONTESQUIEU zeide reeds in zijn, *«Esprit des lois qu'une mauvaise constitution est le pire de tous les gouvernements»*; doch van U. E. M. durft de adressant met vertrouwen hopen, dat dit gezegde van MONTESQUIEU voortaan niet in Nederland van toepassing moge wezen.

Welk doende enz.

Wisch, 26 augustus 1843.

U. Ed. Mgs. zeer gehoorzame en onderdanige dienaar,
(Was get.) Baron VAN NAGEL-WISCH.

Ingezonden stukken.

Iets over de afschaffing van predikants-plaatsen bij de WAALSCHER gemeente.

Zie koninkl. besluit van 29 juli 1843.

Bij de lezing van dit besluit konden wij nauwelijks onze oogen gelooven, en wij konden in de verte niet raden, van waar men den moed had geput zoodanig besluit te propageren. Het *Hollandsch* kerkgenootschap zal hier wel niet te velde trekken, — misschien, zeer mogelijk althans, — den maatregel in stilte toestemmen; het dwaalt, want wat heden plaats heeft ten aanzien onzer *Waalsche* gemeenten, kan morgen ook op hunne gemeente worden toegepast. Maar, ik bid de regering, van waar heeft zij kracht erlangd, om, als met ééne pennenstreek, elf gemeenten in de *Waalsche* kerk op te heffen? Is dan in Nederland »niet aan alle godsdienstige gezindheden, in het koninkrijk bestaande, gelijke bescherming verleend?» (Art. 190 der grondwet.) — Maar zal men zeggen, de *Waalsche* gemeente is met de *Hollandsche* hervormde, ééne gemeente, er is alleen verschil van taal? Dit beweren zou alleen bewijzen, dat men bij de regering het onderscheid niet kende, dat aanwezig is. Hoezeer weinig en gering misschien, maar toch er is onderscheid en men heeft slechts onze liturgie in te zien, om er zich van te overtuigen. Ja, maar dat is gering, zegt de andersgeloovende. Het kan zijn voor u, maar voor mij, die in die kerk ben opgenomen, kan dat weinig schijnende zeer belangrijk en gewichtig zijn, en wie meening geeft u het regt niet om eene zamen-smelting te bevorderen, die oorzaak kan worden, dat ik mijne geloofsbelijdenis niet meer uitoefenen kan. Der regering is het niet euvcl te nemen, dat zij het sijne onderscheid niet kent tusschen elke geloofsbelijdenis, maar had zij onze *Waalsche* synode niet kunnen raadplegen? Waarom dit niet gedaan? Of is het waarheid, dat de minister van eeredienst in die synode is tegenwoordig geweest en een diep stilzwijgen bewaard heeft? Of wat erger is, dat Zijne Excellentie zich in die vergadering zou geuit hebben, dat op zijn departement geene vermindering zou plaats hebben, en dat eerst, toen de laatste hamerslag was gevallen, die de synode als gesloten verklaarde, dat men toen eerst officieus het bevestigt der opheffing heeft medegedeeld? Waarlijk, het niet raadplegen der *Waalsche* synode is eene daad, die niet getuigt van loyaliteit of van met open visier te handelen. Maar welke zin zal voortaan moeten gehecht worden aan art. 192 der grondwet: *«De traktementen, pensioenen en andere inkomsten van welken aard ook, thans door de onderscheidene GODSDIENSTIGE GEZINDHEDEN of der-zelver leeraars genoten wordende, BLIJVEN aan DEZELVE GEZINDHEDEN verzekerd.»* — *«Aan de Leeraars, welke tot nog toe uit 's lands kas geen, of een niet toereikend, traktement genieten, kan een traktement toegelegd, of het bestaande VERMEERDERD worden.»* Ergo, er is wel rede van vermeerdering, maar niet van vermindering, er is waarborg voor het bestaande, geene enkele rede van magt tot opheffing of vernietiging. Begrijpe, wie kan, eenen maatregel als den bedoelden, — wij leggen den vinger op den mond, zien misnoedig het bewuste besluit in, en vragen, gansch niet luid, maar met twijfelmoedigen toon aan den even verbaasden vriend, — »waar moet het been in Nederland?» Men zegt, dat eens BARON het voornemen had om de *Waalsche* gemeenten in Nederland op te heffen, en, het is niet gebeurd! Hij

durfde den maatregel niet wagen. Heeft men heden ten dage de gevolgen wel doordacht? en heeft men niet te veel voorbijgezien, dat de kloof van verschil en onderscheid tusschen de belijders in de *Waalsche* gemeente in die in de *Hollandsche* kerk, nu schier niet merkbaar, zich wel eens zou kunnen verwijden en grooter worden? Of gelooft men, dat het genomen besluit de gemeenten zal opheffen en niet veeleer de véerkracht zal opwekken, om ten eigen koste te handhaven, te bewaren — en te beschermen? En wat zullen de gevolgen zijn van zoodanige inspanning? Heeft men zo wel berekend en vooruitgezien? Waarom de bezuiniging, indien de nood het eischt, niet verder in de kerk uitgestrekt? Wat zullen de 20,000 aan het rijk baten, uitgewonnen op een zoo belangrijk hoofdstuk als is de eeredienst? Men moet zoo min mogelijk raken aan het *godsdienstig geloof* der burgeren, want ziet, wij die zeer verdraagzaam zijn en opregt de broederhand ook aan den roomschen broeder reiken kunnen, wij beschrijven de gewaarwording niet, die ons aangreep, toen wij het besluit voor het eerst laszen, en komen er gaarne voor uit, dat wij alle zelf-beheersching behoeven, om de warmte te bedwingen, die in ons is op den oogenblik, dat wij dit schrijven. Wij vatten zoo iets van hetgeen eenen strijd over verschil van godsdienstige begrippen, zoo heftig, zoo heet, zoo onbezonnen en zoo radeloos kan maken. Maar beweert men, de *Waalsche* gemeente is in Nederland eene kerk van weelde en van mode, *une église du ton*. Maar men zou dat beweren anders moeten staven, dan door eenen uitroep, en wij, die deze kerk wenschen getrouw te blijven, beweren, dat ook de godsdienstige begrippen in enkele punten verschillen; de lutheranen prediken en komen te kerk bij de hervormden en wederzijdsch, maar zal men daarom de luthersche kerk opheffen? Dan dit punt eens daargelaten; zij eens de *Waalsche* gemeente, — wat wij voor hare lidmaten ontkennen, al bezigen sommige andersdenkenden haar tot dien einde, — *une église du ton*, welnu dan, men klaagt, teregt of te onregt, *n'importe*, over den minder godsdienstigen zin van sommige aanzienlijke standen, en neemt men nu niet een middel te meer weg, om den godsdienstigen zin in Nederland te bevorderen en ook bij den aanzienlijke op te wekken? En dat om 20,000 te besparen! Maar neen, ook die som kan niet worden uitgewonnen. Heeft men er wel aan gedacht, dat die gemeente ook hare armen onderhoudt en op ruimen voet verpleegt? Ten wiens lasten zullen deze vervallen?

Wij zwijgen er van, dat, volgens het beweren van bekwame mannen, de geschiedenis zou leeren, dat in Nederland de *Waalsche* gemeente de oudste kerk was, ofschoon ook de grijsheid moest ontzien en geëerbiedigd worden, maar vragen of het geene waarheid is, dat Amsterdam zijne fondsen aan het rijk heeft aanvertrouwd onder belofte en verband, dat de staat ten allen tijde vier hare leeraars zou bezoldigen? Zoo ja, van waar ontleent men dan het regt tot vermindering?

Is het besluit wel staatkundig te noemen? Het moet voor de natie getuigen van den geest tot bezuiniging, maar helaas! op een punt, dat niemand wil en dat ieder wraken en beangstigen zal, bevreesd voor dezelfde toepassing in de gevolgen. Had men enkele *Waalsche* kerken willen afschaffen of sluiten, waarom dan niet *trapsgewijze*, na gehoord te hebben het synode, op grond van een te luttel aantal van lidmaten? Nu geeft het besluit eene algemeene sensatie, eene belangrijke en beduidende reactie, en ziet men zich in de *Waalsche* gemeente geroepen en vereenigd om tegen te staan en te bestrijden en te waken voor eigen behoud en eigen geloof. Mag de uitloeking van dien strijd — vooral in deze oogenblikken — staatkundig heeten? De minister, wij houden het er voor, kan dit niet bedoeld of gewild hebben. Men heeft niet genoeg gelet, gelooven wij, op de gevolgen. Immers nog onlangs is betuigd en verzekerd, dat de regering geen *jus in sacrum* wilde of bedoelde; maar wij vragen nu, is in het onderhavige geval geen *jus in sacrum* uitgeoefend door elf gemeenten der *Waalsche* kerk op te heffen, zonder de synode dier kerk te hooren? Of zal men willen dat suppressie van enkele kerken nog geene suppressie van geloof is? maar het laatste staat niet in de magt van welke regering ook, en voor het eerste vinden wij, — althans wij voor ons, — eenen waarborg in ARTIKEL 192 der grondwet. Waarlijk, waar men de grootste helft van gemeenten supprimeert, daar brengt men, metterdaad, hinder aan de vrije uitoefening van godsdienst, hoe subtiel men dan ook den strijd

over de woorden van suppressie van geloof en afwijking van kerken zou voeren willen.

Gewichtige collegien en bekwame pannen aangevangen strijd vervolgen. Wij, voor ons, den grens van bitter te worden en, waerom zonden wij wellicht te sterke kleuren en te hard den kiezen. Wij doen derhalve beter met de hand te leggen en der goede zaak niet te laten. De geruchten zijn bovendien vreemd en zonder de een geloof aan invloed van de *Hollandsche* hervormde kerk, de ander gist den invloed van een geheel vreemd geloof, dat ons vijandig zou zijn derde ziet er eene voorbereiding in tot bezoldiging van gen boezem van de leeraren in de verschillende gemeenten; wij voor ons deelen niet in die gissingen, die niet hadden moeten opgewekt worden; maar sta vast en gelooven alleen, dat men aangenomen had dat het geloof in de *Waalsche* kerk één was met de *Hollandsche* hervormde, en in die dwaling van redenerende, dacht men, dat de uitgaaf aan de eerste was eene uitgaaf van weelde, op welke men zuinigen kon, en aan die opvatting, aan die meening en aan die dwaling ter goeder trouw, schrijven het besluit toe, dat wij betreuren en wraken en wij hartelijk wenschten, dat door den minister eeredienst niet ware uitgelekt geworden.

Mogt dat besluit worden ingetrokken! Mogt volksvertegenwoordiging hare aandacht wijden aan besluit, als in verband staande tot de grondwet. ten liever nog liefde en eensgezindheid, eerbied, ons godsdienstig geloof, rede en overtuiging eene in vrede beëindigen, zoo moeilijk als teeder, er eendragt wone in Nederland en de pijlen blijve zamengevat, die niet tot opschrift heeft: *«Je truirai»*, maar die tot leuze voert: *«Je maintiendrai»*.
29 augustus 1843. STEPHANUS

Advertentiën.

Getrouwd:

Mr. R. J. BOURICIUS en R. M. L. E. BOURICIUS
Huize DEN ROUWENBERG, in BOUWERSZATHE, den 2den September 1843.

+++ Voor een JONGMENSCH, die in de APOTHEEK wenschte geplaatst te worden, biedt zich hier te Arnhem, eene goede gelegenheid aan, om tevens ook Wetenschappelijke opleiding te hebben. — Adres, franco onder L. I. bij den Uitgever dezer Courant.

UIT DE HAND TE KOOP: extra beste solied bewerkte **VIGILAN** met **KNECHTS-BANK** van achteren, zeer ligt **BAROUCHETJE** voor een en twee Paard voor vier personen zoo goed als Nieuw, twee beste **CHAISEN** met Lederen **KAPPEN** beide zoo als Nieuw, een **TILBURY** voor een Rit; bevragen bij **J. H. SPARMAKERING**, Mt. tuigmaker buiten de Valper-Barière te Arnhem. Brieven-franco.

ACADEMIE DES ARTS.

IN HET **CAFÉ BELLEVUE**, te **ZWOLLE**. Heden en alle Woensdagen der maand September geopend, van des morgens 11 tot des namiddags 4 ure, tegen 25 cents entrée.

Bij abonnement alle dagen à f 1, met de talogus.

H. G. BREIJNCE

§ § § Op aanstaanden Zaterdag den 9den September, zal, door den Heer **JACOB KINSBERGEN**, eene ten Toonstelling gegeven worden, van zijne fraaie luisterrijke **VUURWERKEN, PYROTECHNIE**, op de ruime plaats van het Logement *de Kroon van Holland*, op de groote Markt te Arnhem; — Vroeger bij gramm.

Marktprizen.

NIMMGEN, 4 sept. 1843.

Jarige *Tarwe* werd zeer weinig geveld, *Hoogland* is van f 10 tot f 10.75; en jarige *Cleefsche* van f 9.25 verkocht; *Nieuwe Tarwe* was mede weinig ter hand en ter binnenlandsche verzending begeerd, men heeft f 6.50 à f 8 besteed; van *Nieuwe Hooglandsche* was één partijje ter markt, hetwelk tot f 9 werd verkocht. *Rogge* ging goed af van f 5 à f 5.60. — *Gerst* alom f 4.50. — *Boekweit* ging goed van de hand, van f 5 over het geheel was dezelve ligt. — *Haver* met meel koopers f 2.25 à f 3. — *Bruuten* veel ter veif, en tot verlaagde prijzen begeerd van f 7 à f 8. — *Wol* nog wederom eenige partijjes *Koolzaad* ter markt, eene enigiens afwijkende kwaliteit, dezelve zijn van f 9 opgeruimd.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 5 Sept. 2 El 3 Palm 4 daim; gew. Duim; 0 gew.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekd.